

Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы
Әжмәр авыл җирлеге Советы

Карар

№63-1

25.05.2022

Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы
Әжмәр авыл җирлеге муниципаль берәмлегендә җирләү
уриннарын булдыру һәм карап тоту тәртибе һәм
зиратларның эшчәнлеге турында Нигезләмәне раслау
хакында

«Җирләү һәм җирләү эше турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ
номерлы Федераль законның 16 статьясындагы 5 пункты, Татарстан Республикасы
Спас муниципаль районы Әжмәр авыл җирлеге муниципаль берәмлеге
Уставынигезендә, Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Әжмәр авыл
җирлеге Советы

КАРАР ИТТЕ:

1. «Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Әжмәр авыл җирлеге
муниципаль берәмлегендә җирләү урыннарын һәм зиратларны карап тоту һәм
аларның эшчәнлеге тәртибе нигезләмәне» кушымта нигезендә раслау хакында.
2. Әлеге карарны Спас муниципаль районының рәсми сайтында [http:// www.
spasskiy.tatarstan.ru](http://www.spasskiy.tatarstan.ru), хокукый мәгълүматның рәсми сайтында
(<http://pravo.tatarstan.ru>.) бастырып чыгарырга.
3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотам.

Әжмәр авыл җирлеге башлыгы

Р.М.Велитов.

Татарстан Республикасы Спас
муниципаль районы Әжмәр авыл
жирлеге муниципаль берәмлеге
депутатлары Советының 2022 елның
25 маендагы 63-1 номерлы карары
белән расланды

Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы
Әжмәр авыл жирлеге муниципаль берәмлегендә жирләү урыннарын булдыру
һәм карап тоту һәм зиратларның эшчәнлеге тәртібе турында нигезләмә

1. Гомуми нигезләмәләр.

1.1. Әлеге Нигезләмә «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы «Жирләү һәм жирләү эше турында»гы Федераль закон, Россия Федерациясе Президентының 1996 елның 29 июнендәге 1001 номерлы «Үлгән кешеләрне жирләү буенча хезмәт күрсәтүгә гражданның хокуклары гарантияләре турында»гы Указы, Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының Әжмәр авыл жирлеге муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә Нигезләмәдә Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән кулланыла торган төшенчәләр мәгънәдә кулланыла.

1.2. Әлеге Нигезләмәдә терминнар һәм билгеләмәләр гамәлдәге законнар нигезендә кулланыла.

1.3. Әжмәр авыл жирлегендә зиратның үз билгеләнеше буенча, теләсә кайсы диндә вафат булган (һәлак булган) кешеләрне жирләү, аларның теләк белдерүен исәпкә алып, йә жирләү эше мәсьәләләре буенча махсулаштырылган хезмәт карары буенча (1 нче кушымта).

1.4. Жәмәгать зиратларында үлгән (һәлак булган) хәрбиләрне, хәрби жыеннарга чакырылган гражданны, эчке эшләр органнары, янгынга каршы дәүләт хезмәте, наркотик чаралар һәм психотроп матдәләр әйләнеше контрольдә тоту органнары хезмәткәрләрен, жинаять-башкарма системасы учреждениеләре һәм органнары хезмәткәрләрен, сугышта катнашучылары, хәрби хезмәттән азат ителгән затларны жирләү өчен билгеләнгән хәрби участоклар булырга мөмкин, әгәр бу күрсәтелгән затларның ихтыярына каршы килмәсә яки якин туганнарының яки башка туганнарының теләкләренә каршы килмәсә.

1.5. Зиратларны жирләү мөмкинлеге буенча уртаклашалар:

- жирләүнең төрле төрләре житештерелә торган зиратлар;
- жирләнми торган зиратлар.

2. Жирләү урыннарын төзекләндерү һәм күмү урыннарын урнаштыру буенча таләпләр

2.1. Мәетләрне (жәсәдләрне) жирләү жирләүне оештыру бурычын үз өстенә алган затлар тарафыннан башкарыла. Әлеге затлар жирләүне оештыру процессын, шул исәптән жирләү өчен кирәкле документларны рәсмиләштерү, үлем турында белешмә алу, үлем турында таныклык, жирләүгә пособие алуны тормышка ашырырга тиеш.

2.2. Мәрхүмне жирләү бурычын үз өстенә алган затлар булмаган очракта, мәетне жирләү эше мәсьәләләре буенча махсулаштырылган хезмәт тарафыннан башкарыла.

Мәрхүмнәрнең мәетләрен (жәсәдләрен) жирләү көн саен 9 сәгатътән 17 сәгатъкә кадәр башкарыла. Аерым очракларда 21 сәгатъкә кадәр жирләү рәхсәт ителә.

Жирләү урыны Башкарма комитет тарафыннан, үлгән кешене жирләү бурычын үз өстенә алган затка бирелеп билгеләнә.

Территория каждого кладбища подразделяется на зоны (кварталы) и секторы.

2.3. Мәрхүмне жирләү өчен жир участогы шул ук участка мәрхүмнең хатыны (ирен) яки якин туганы жиренең жирләү гарантиясен исәпкә алып түбәндәге күләмдә бирелә:

Жирләү төре	Жир кишәрлекләре күләме		
	озынлык, м	киңлек, м	мәйдан, кв.м.
Ялгыз каберлекләр	3,5	2,0	7,0
Туганнарча күмелгән	3,5	4,0	14,0
Для захоронения урны с прахом	0,8	1,1	0,88
Мәетне тартмада күмү			
Гаилә жирләүләре	3,5	8,0	28,0

2.4. Жирләү киртәсе жирләү өчен бирелгән жир участогыннан читкә чыгарга тиеш түгел.

2.5. Жирләү урыннары арасындагы аерма киңлеге 0,5 метрдан да ким булмаска тиеш.

Күмелү тирәнлеге 1,5 м дан 2 м га кадәр. Во всех случаях отметка дна могилы должна располагаться на 0,5 м выше уровня стояния грунтовых вод. Надмогильная насыпь должна быть высотой 0,3-0,5 м над поверхностью земли.

2.6. Зиратка килүчеләр жәмәгать тәртибен һәм тынлыкны сакларга тиеш.

2.7. Зират территориясендә тыела:

- ритуаль хезмәтләр күрсәтүгә бәйле булмаган транспорт хәрәкәте;
- зиратта урнашкан кабер корылмаларына, жиһазларга, корылмаларга һәм биналарга, яшел үсентеләргә зыян китерергә;
- этләрне урамда йөртү, йорт хайваннарын саклау, кошларны тоту;
- учак ягу, ком, балчык һәм грунт табу, агачны кисү, чүп-чар өю, коелган яфраклар һәм ботаклар өчен билгеләнмәгән урыннарда чүп-чар өю;

- зират ябылганнан соң зират территориясендә булу;
- кабер төзелеш материалларын һәм каберлекләрне һәм каберлекләрне төзекләндергәннән соң чүп-чар калдыру.
- билгеләнмәгән урыннарда сәүдә эшчәнлеген тормышка ашырырга.

2.8 Кабер өемнәре (кабер ташлары) бүлеп бирелгән жир участогы чикләрендә билгеләнә. Бүлеп бирелгән жир кишәрлеге чикләреннән читтә урнаштырылган кабер корылмалары мондый кабер өстенә куелган затлар хисабына сүтелергә тиеш.

2.9. Мәрхүмнәрнең мәетен эксумацияләү гамәлдәге законнар нигезендә һәм санитар һәм экологик нормалар таләпләренә туры китереп башкарылырга тиеш.

2.10. Үлгән кешеләрнең жәсәдләрен яңадан жирләүне ком грунтларында жирләгәннән соң бер елдан да иртәрәк һәм өч елдан да иртәрәк түгел – чимал грунтларында башкарырга киңәш ителми.

2.11. Кабердән жәсәдләрне тартып алу һәм аларны башка урынга күчерү өчен рөхсәт Башкарма комитет тарафыннан рәсмиләштерелә.

2.12. Жирләүне рөхсәт итү өчен күмелгән кешенең туганы гаризасы, аеруча куркыныч йогышлы авыруларның булмавы турында санитария-эпидемиология күзәтчеләге органы бәяләмәсе нигез булып тора.

2.13. Мәет алганнан соң каберләр кулланылырга рөхсәт ителгән дезинфекция чаралары белән дезинфекцияләнергә тиеш, кичекмәстән салынган һәм туфрак өсләге планлаштырылган.

2.14. Вәкаләтле органнар таләбе буенча эксумация үткәргәндә, аның тәртибе гамәлдәге законнар нигезендә билгеләнә.

2.15. Элеккеге күмелгән урынга кабат күмелү санитар-эпидемиологик күзәтчелек органнары тарафыннан билгеләнгән тулы минерализация чоры тәмамланганнан соң гына рөхсәт ителә, әмма егерме елдан да соңга калмыйча.

2.16. Жирләү процессы барлыкка килә торган транспорт чаралары зиратны эксплуатацияләүче махсус хезмәт тарафыннан жирләү эше мәсьәләләре буенча бирелгән пропуск нигезендә зират территориясенә тоткарлыксыз бару хокукына ия.

2.17. Гаилә (туганар) күмелгән урыннарны карап тоту һәм төзекләндерү зиратның архитектура-ландшафт тирәлеге, санитария нормалары һәм кагыйдәләре, шулай ук гамәлдәге законнар һәм муниципаль хокукый актларның башка таләпләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

2.18. Барлыкка килә торган, шулай ук гамәлдәге жирләү урыннары сүтелергә тиеш түгел һәм даими су басу, жир тетрәү һәм башка табигый бәла-казалар янаган очракта, жирле үзидарә органнары карары буенча гына күчерелергә мөмкин.

2.19. Жәмәгать зираты территориясе түбәндәге функциональ зоналарны үз эченә алырга тиеш:

- Керү зонасы.

Керу зонасында автотранспортка керу - чыгу, шәхси һәм жәмәгать транспорты өчен автостоянка каралган.

– Күмү зонасы.

Күмү зонасы-Жирләү эшләре алып барыла торган жәмәгать зиратының төп функциональ-территориаль зонасы һәм рәткә бүленгән территория, юл челтәре белән ватылган карта һәм каберләү корылмаларына бүлөп бирелгән территория.

2.20. Жәмәгать зиратында урыннар каралырга мөмкин:

– мактаулы күмелгән урыннар:

– хәрби каберлекләр өчен;

– для погребения умерших, личность которых не установлена органами внутренних дел, и для погребения умерших, при отсутствии супруга, близких родственников, иных родственников либо законного представителя или при невозможности осуществить ими погребение.

- шәхесләре Эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән мәетләрне жирләү өчен һәм хатыны, якин туганнары, башка туганнары яисә законлы вәкил булмаганда, яисә алар жирләү мөмкин булмаганда, мәетләрне күмү өчен.

2.21. Зират капкасының **кинлегә 6 метрдан** да ким булмаска тиеш.

2.22. Зират территориясе жиһазландырыла:

– жир кишәрлекләре - күмелгән кварталлар, кабер номерлары күрсәткечләре белән;

– официальных рәсми белдерүләрне, әлегә Нигезләмәне, шулай ук башка кирәкле мәгълүматны урнаштыру өчен стенд; вак чүп жыю өчен урналар белән;

– -чүп өю өчен контейнерлар белән.

2.23. Гражданнар тарафыннан билгеләнгән кабер салу корылмалары аларның милке булып тора.

2.24. Кабер корылмаларындагы язулар, чыннан да, бу урында үлгән (һәлак булган) кешеләр турындагы мәгълүматларга туры килергә тиеш.

2. Жәмәгать зиратында жирләү тәртибе.

3.1. Жәмәгать зиратында жирләү үлгән кешенең мәетен (жәсәдләрен) жирләү юлы белән башкарыла.

3.2. Мәрхүмне зиратта жирләү рөхсәтеннән башка тыела.

3.3. Моның өчен бирелгән жир кишәрлекләрендә үз белдеге белән жирләү рөхсәт ителми.

Ябык жәмәгать зиратларында күмү тыела.

3.4. Жирләү өчен жир участкаларын бирү вәкаләтле орган үлгән кешене каберлеккә күмүгә рөхсәт бирү яки каберлеккә туфрак урнаштырылган урнага рөхсәт бирү юлы белән башкарыла (алга таба - рөхсәт).

3.5. Рөхсәт сорап якыннары (ире (хатыны), балалары, ата-аналар, уллыкка алынган, уллыкка алынган, туганнары һәм туганнары, бертуган апалары, оныклары, бабай, әби), башка туганнары яки законлы вәкил, үлгән кешене жирләүне үз өстенә алган бүтән затлар, шул исәптән жирләүне оештыручы агентлар (затлар) мөрәжәгать итә ала.

3.6. Жирләүне оештыручы затлар вәкаләтле органга тапшыралар:

– кабердә мәрхүмне күмүгә рөхсәт бирү турында гариза (кабердәге туфрак белән тартма урынына).

– мәрхүмнең үлеме турында таныклык күчәрмәсе (чагыштыру өчен Төп нөсхә кушымтасы белән);

– гариза бирүченең паспорт күчәрмәсе (чагыштыру өчен Төп нөсхә кушымтасы белән);

- кремация турында белешмә күчәрмәсе (кабердәге туфрак белән чүп савытына рөхсәт сорап мөрәжәгать иткән очракта), (Төп нөсхә кушымтасы белән чагыштыру).

3.7. Мәрхүмне жирләү өчен жир кишәрлеге бирү башкарма комитет тарафыннан күрсәтелгән муниципаль хезмәт күрсәтү тәртибен һәм стандартын билгеләүче административ регламент нигезендә гамәлгә ашырыла. Мәрхүмне жирләү өчен жир кишәрлеге бирү гариза бирүче үлгән кешене жирләү өчен жир участогы бирү турында язма гариза биргән көннән соң килгән 1 эш көне дәвамында гамәлгә ашырыла. Күрсәтелгән гаризаны карау нәтижәләре буенча мәрхүмне жирләү өчен жир участогы бирү турында белешмә бирелә.

Мәрхүмне жирләү урыны жәмәгать зиратында бушлай бирелә.

3.8. Яңа каберлекләр гамәлдәге нумерация буенча эзлекле тәртиптә башкарыла.

3.9. 3.9. Участокта, юл кырыйларында каберлекләр арасындагы аерма белән күмү рөхсәт ителми.

3.10. Мәрхүмне күмү санитар кагыйдәләр нигезендә, үлгәннән соң 24 сәгаттән дә соңга калмыйча яисә медицина органнары рөхсәте буенча гадәттән тыш хәлләр булган очракта, иртә срокларда башкарыла.

3.11. Туганнарын бер үк кабергә күмү, элек күмелгән мизгелдән 20 елдан да соңга калмыйча, минерализациянең тулы чоры тәмамланганнан соң рөхсәт ителә.

Чүплекләрне туган каберенә туфрак белән күмү, элек кабердәге табут күмелү вакытына карамастан, рөхсәт ителә.

3.12. Күмелгән очракта кабер теркәү билгесе, үлгән яисә үлгән кешенең фамилиясен, инициалларын һәм жирләү датасын, аның туган һәм үлем даталарын, шулай ук жирләү башкарылган жир участогының номерын күрсәтеп куела (ул булган очракта).

3.13. Жирләү өчен җаваплы зат дип үлгән (вафат булган) кешене жирләү бурычын үз өстенә алган якин туганнар арасынан зат яисә жирләү өчен җаваплылыкны беркетү турында гариза белән вәкаләтле Башкарма комитетка язмача мөрәжәгать иткән башка зат таныла.

4. Зиратларны төзеклэндөрү

4.1. Зиратларны төзү һәм төзеклэндөрү буенча барлык эшләр гамәлдәге агачларны, куакларны һәм үсемлек җириниң максимум рәвештә саклап башкарылырга тиеш.

4.2. Агач кисүне, санитар-яклау зонасы һәм мораль (Яшел) саклау зонасын булдыру өчен, табигый яшел үсентеләрне (урман) максимум рәвештә файдаланып, сайлап алып башкарырга кирәк.

4.3. Яңа булдырыла торган зират территориясе тирәсендә уза торган мораль (Яшел) яклау зонасы 10-20 м киңлектәге яшел үсентеләр (ылыслы агачлар) белән тыгыз булырга тиеш.

4.4. Яшел үсентеләр мәйданы зиратның 20% мәйданынан да ким булмаска тиеш.

4.5. Яңа булдырыла торган җирләнү урыннарын яшеллэндөрү башкарыла торган төзелеш эшләренең гомуми комплексына керергә һәм объектны файдалануга тапшырган вакытка кадәр төгәлләнергә тиеш. Зиратны яшеллэндөргәндә агачтан кабергә кадәр ара 5 метрдан да ким булмаска тиеш.

4.6. Юллар һәм тротуарлар, кварталлар һәм участкалар территориясе буенча жәяүлеләрне үтү өчен билгеләнгән. Юл киңлегенә (тротуар) кимендә 1,0 м тәшкил итәргә тиеш.

5. Каберлекләрне теркәү һәм исәпләү.

5.1. Жәмәгать зиратлары территориясендә житештерелгән һәр күмелү, шул исәптән гаилә (туганнар) җирләнеше күмелгән урыннарны теркәү кенәгәсендә вәкаләтле Башкарма комитет тарафыннан исәпкә алынырга тиеш. Язылу үлем турында таныклык һәм үлем датасы, үлгән кешенең фамилиясе, исеме, әтисенең исеме, үлү турында таныклык сериясе һәм номеры; кабернең тәртип номеры (ул булган очракта); җирләнүне оештыру өчен җаваплы затның фамилиясе, исеме, атасы күрсәтелгән нигездә башкарыла.

5.2. Каберлекләрне теркәү китаплары катгый хисап документлары булып тора һәм даими саклау вакыты булган эшләргә керә. Каберлекләрне теркәү кенәгәләре вәкаләтле орган тарафыннан җирләнүгә теркәү номерларын өзлексез бирү методы белән алынган, тикшерелгән рәвештә алып барыла. Күрсәтелгән китаплар, аларны тәмамлау факты буенча, вәкаләтле орган тарафыннан шәһәр архивына даими саклауга тапшырыла.

6. Җирләнү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлегенә.

6.1. Җирләнү эшен оештыручы затка (иренә, яқыннарына, башка туганнарына, законлы вәкиленә яки үлгән кешене җирләнү бурычын үз өстенә

алган бүтөн затка) «Жирләү һәм жирләү эше турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы Федераль законның 9 статьясы нигезендә жирләү буенча хезмәтләр исемлеген түләүсез бирү гарантияләнгән.

6.2. Жирләү буенча хезмәтләрнең гарантияле исемлеге нигезендә күрсәтелгән торган хезмәтләрнең бәясе, 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы «жирләү һәм жирләү эше турында» Федераль законның 9 статьясындагы 3 пункты нигезендә, вәкаләтле орган тарафыннан билгеләнгән.

7. Вафат булган (вафат булган), ире, якин туганнары, башка туганнары яисә законлы вәкиле булмаган затларны жирләү гарантияләре.

7.1. Хатыны, якин туганнары, башка туганнары яисә үлгән кешенең законлы вәкиле булмаса, жирләү мөмкин булмаса, шулай ук үлгән кешене жирләү, жирләү бурычын үз өстенә алган башка затлар булмаса, Эчке эшләр органнары тарафыннан аның шәхесен билгеләгәннән соң, урамда яки башка урында жирләү бурычын үз өстенә алган башка затлар булмаганда, үлем сәбәпләрен билгеләгәннән соң, әгәр Россия Федерациясе законнарында башкача каралмаган булса, махсус хезмәт тарафыннан үлем сәбәбәбен ачыклаганнан соң өч тәүлек эчендә гамәлгә ашырыла.

7.2. Шәхесләре Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән срокларда Эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән мәетләрне жирләү өлеге органнарның ризалыгы белән махсус хезмәт тарафыннан, мондый очракларның билгеле бер участкаларында жәмәгать зиратларын жирләү юлы белән башкарыла.

– 7.3. 7.1 пунктында һәм 7.2 пунктында күрсәтелгән мәетләрне жирләгәндә махсуслаштырылган хезмәт күрсәтә торган хезмәтләр үз эченә:

- жирләү өчен кирәкле документларны рәсмиләштерү;
- тәнне юу;
- мәетне китерү;
- мәрхүмне зиратка ташу (крематорийга);
- жирләү.

8. Жирләү, ритуаль хезмәтләр, жирләү ритуалы предметлары буенча хезмәтләрнең сыйфатына карата таләпләр.

8.1. Жирләү, ритуаль хезмәтләр, жирләү ритуалы предметлары, махсус хезмәт, шулай ук башка хужалык итүче субъектларның сыйфаты жирләү эше өлкәсендә мәжбүри таләпләрне билгеләүче санитар нормаларга һәм кагыйдәләргә, техник шартларга һәм башка хокукый актларга туры килергә тиеш.

9. Жәмәгать зираты территориясе буенча транспорт чаралары хәрәкәте кагыйдәләре.

9.1. Автокатафалк, шулай ук аны озатып йөрүче транспорт жәмәгать зираты территориясенә тоткарлыксыз бару хокукына ия.

9.2. Инвалидлар жәмәгать зираты территориясенә шәхси автотранспортта йөрү хокукына ия.

9.3. Жирләү участогын төзекләндерү өчен материаллар китерүче транспорт чарасын йөртү рөхсәт ителә.

10. Әлеге Нигезләмәнең үтәлешен контрольдә тоту.

10.1. Башкарма комитет әлеге Нигезләмәнең үлгән кешене жирләү һәм жирләү, Күмү урыннарын карап тоту белән бәйле эшчәнлекне гамәлгә ашыручы хужалык итүче барлык субъектлар тарафыннан үтәлешен контрольдә тоту.

Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы _____ авыл жирлеге муниципаль берәмлегендә жирләү урыннарын булдыру һәм карап тоту тәртибе һәм зиратларның эшчәнлеге турында Нигезләмәгә 1 нче кушымта

_____ авыл жирлеге территориясендә
ЗИРАТЛАР ИСЕМЛЕГЕ

№ п/п	Зират исеме	Зиратның адресы	Майданы, га	Эшли яки ябык
1	Әжмәр	Татарстан Республикасы, Спас районы, Әжмәр авылы	25725	эшли
2	Вожи	Татарстан Республикасы, Спас	13536	эшли

		районы, Вожи авылы		